

MLASTINA DESNĂDEJDIEI de Ad. Mogâldea

Pe ferestruica din fund a redutului, zorile au năvălit odată cu ultimul strigăt al sentinelei.

— Postul Nr. 13 bine-eeee!

De dinafară s'a descleștat un lacăt, au zăngănit zăvoarele trase din rugină, iar sublocotenentul de serviciu și-a primit ca întotdeauna raportul sub săbiile brațelor întinse:

— Salonul întâiu legionar este gata pentru deschidere !

*

Ion Jurubiță a rămas în cameră în grija medicinistului Partenie care-i desbandajase picioarele. Erau tot așa de umflate. Pe tălpi se cunoșteau mai pronunțat dungile, iar carnea vie de dedesubtul unghiilor, se ridicase bășici vinete.

Scândura patului îl înghioldea și parcă îl ardea ca o podea de cărbuni. A simțit atingerea ca pe un fior.

— Mă doare, camarade!

Studentul căuta să-l încurajeze:

— Numai un pic... ai să vezi că trece...

Neculai Partenie îi cunoștea durerile. Trecuse și el în parte prin aceleași suplicii inchizitoriale la Prefectura Poliției, suferise grozav „biciuirea tălpilor” și „smulgerea unghiilor” și par'că și acum când își aducea aminte, după atâtea săptămâni, carnea i se scrijilea, sângele îl furnica și-l inunda.

Ion nu s'a văitat. Iși încleștase unghiile în mână și răsufla greu:

Ah, canaliile! Canaliile...

Din adâncul sufletului, cuvintele izbucniseră parcă a ușurare.

Cei doi au rămas față în față. Unul întins lung, cât era de falnic, iar al doilea, vertical; răzbunător.

Ceilalți băeți, ieșiseră în curte.

Era zi de „post negru”. Grupuri, grupuri se plimbau în dute-vino și discutau ultimele știri. Intr'un colț, redacția lui „13 Jilava” lucra pentru ultimul număr.

Ion Moga dădea instrucțiuni.

Același de totdeauna și de oriunde Dan Mitrea, dominând, își strânsese oamenii și-i pusese să cânte.

Accentele au zburat din piepturi, tari, din ce în ce mai tari ca și cum ar fi vrut măcar ele să poată evada dintre ziduri :

*„Prin furtuni și 'nchisori, noi trecut-am
Mișelii și trădări cam călcat*

*Suferinți ne-au călit în credință
Pentru cruce viteji am luptat"...*

Unul câte unul, se apropiaseră toți. Cântecul devenea torent. Treceau în melodie toți anii grei de prigoane, toate ridicările spre azur, toate luptele, tot amarul și toate dorințele unei biruinți care trebuia să vină.

Trupurile încătușate în cazemete, se transformaseră. Nu mai erau legate, se liberase, se zvârcoliseră peste ziduri și pășeau acum în cohorte, cot la cot, umăr la umăr, pe drumurile de foc și biruințe ale unei țări noi. **Pe drumurile unei Românie Legionare :**

*„Din adâncuri se 'nalță Legiunea,
Lanțuri cad și 'nchisori se deschid.
Căpitane, mereu vei fi îndemnul
Prin jertfe de eroi am biruit"...*

Parcă a fost o veșnicie și parcă nu a fost deloc. Aripile s'au frânt. Arhanghelii au trebuit să cadă.

Comandantul fortului se năpustise înăuntru, urmat de câțiva soldați. Era galben ca ceara și vocifera înebunit :

— Comunism... comunism... am să vă arunc pe toți în „camera neagră". Ați auzit ? La camera neagră... Am dat ordine să nu mai cântați...

Mitrea a sărit în față :

— Domnule Maior... Noi...

— Nici un Domnule Maior..., voi sunteți buni de împușcat...

S'a oprit cu vorbele înțepenite în cerul gurii. Soldatii încărcău armele.

Legionarii se strângeau unul într'altul, bloc, uniti, gata de moarte.

A tunat atunci Bart. Livadaru:

— Impușcați-ne... poftiți, suntem gata...

Și fără să mai poată răbda, le-a aruncat ultimul cuvânt: **Canaliilor !**

Maiorul se domolise. A primit cuvintele ca și cum nu le-ar fi auzit, apoi a adăugat zâmbind:

— Domnilor, de ce nu vreți să înțelegeți?... Uite, acum trebuie să treceți „dincolo", îl scoatem pe "el"...

Legionarii au înțeles. Știa pe cine trebuie să-l scoată. Unul câte unul au intrat în „ganguri", apoi ușile au căzut grele...

Din funduri, din adâncuri, cântecul, nu se mai auzea.

*

Rămas singur în salon, Jurubița știa de ce îi fusese luat camaradul care-l

îngrijise, de lângă el. **Ar fi fost singurul care ar fi putut să vadă.** La el nu se gândiseră, știindu-l că nu se putea ridica la fereastră, și de aia îl lăsaseră. Și totuși. Acolo, în curtea de dincoace de grădini care îi stăteau în față, se plimba acum Căpitanul. Era singura oră de libertate și de destindere fizică a Lui.

Nici un legionar nu l-a putut vedea, cu toate că-L știa lângă ei. Trebuința de a-l privi, îl pătrunsesse peste toată durerea. Încercă să se ridice. Fulgere îi brăzdară picioarele ; totuși, cu puteri supranaturale, reuși să-și înalțe capul.

— Trebuie! Ion Jurubiță nu mai ținu seama de nimic. Știa numai **că trebuie** să-L vadă, iar apoi... nu-l mai interesa.

Rezemă picioarele în cimentul camerei. Bășicile plesniră. A simțit trăsnetele iar, s'a încovoiat puțin, dar numai puțin, apoi s'a ridicat, din nou. Măinile i se încleștară de zăbrelele reci. Încă o încordare, încă o durere imensă oprită în muscatul buzelor, și gata.

Acum este sus. Întâi l-a orbit soarele. S'a șters la ochi și s'a tras mai înapoi. Acum vede. Vede bine. Vede ceeace nu a văzut niciodată.

In curtea circulară, înălbită ca ziua, un om, cu capul svârlit spre cer, spre azur; cu părul, acelaș păr de totdeauna, rebel, pe care îl știa; cu ochii... dar ochii erau triști și parcă obosiți; un om cu aceiaș față de Arhanghel, se plimba... singur.

Căpitanul !

Jurubiță ar fi vrut să-L strige, ar fi vrut să-L salute, dar nu o făcu. Știa că ar fi dat imediat jos. Și-a oprit astfel vorbele între dinți, și a rămas așa, numai să vadă. Celelalte simțuri; durerea, tot, nu îi mai existau.

E numai ochi.

Căpitanul !

Este îmbrăcat în aceleași haine negre, sobre; calcă rar, îi cade pasul greu și se gândește.

La ce se gândește Căpitanul?

Și iarăș ar vrea să-L strige.

De sus de pe ziduri a pornit o sentinelă.

Căpitanul s'a întors în loc brusc. Privește în soare și ochii i s'au deschis mari, albaștri, de vultur. De *unde va din funduri, viscolesc* țării de *cântece*. Se aude încet ca o rugă :

“Legionare !

Căpitanul te-a chemat

Legionare știi să mori.

Legionar, ești neînfricat"...

Au sbucnit în privirile Lui, reflexe de bucurie. Numai atât. Apoi a continuat să se plimbe.

*"Legionare, legionare
Sfânt-Arhanghel cere iară
Infruntă-ti senin toți dușmanii
Și-aruncă-ți călăii în pară"...*

Ion Jurubiță, nu s'a mai putut înfrâna. Așa cum era încleștat pe gardul de fier, a scos mâna întinsă printre gratii și cu toate puterile și-a svârlit salutul :
— Să trăești. Căpitane !

Încă o privire de bucurie în zâmbet parcă și... negură, besnă. Gândurile s'au rupt, legionarul a căzut ca o fâlfâire de aripă de sus.

Un moment simți cum îți pierde cunoștința. În răceala cimentului, ochii i se deschiseră mari, mari de tot, pământul se desfăcu părticică cu părticică, într'o feerie de lumini și culori.

Simțea mii de dureri grele și apăsătoare ca niște ciocane aprinse între coaste, apoi o furnicătură grozavă în spate, în picioare, și în el. Instinctiv își purtă mâna ghimotoc însă și-o retrase imediat, fulgerătură de trăsnet în miez copt de vară ploiasă. Era plină de sânge cald, cald și mult ca o cascadă.

Ar fi vrut să strige, sa-și sbiere bucuria ca să o audă tot fortul, totii camarazii, tot pământul. Din vârful picioarelor și din creștetul capului s'a simțit și parcă se prăbușea, încă.

Nimic... gol... atât.

Alb, îngrozitor de alb. Oamenii mulți ca la o paradă și cântece.

Cobora trepte și suia înălțimi. O mână de catifea i se puse pe umeri, desmierdându-l, apoi îl trase binișor. Pacă era o paiată. I se rupsesse sforile și desmembrat nu știa ce să facă.

Încet, încet, deschise întâi un ochi. Urechile îi vâjâiau dar nu mai s'imțea durerea aceia de moarte. Ce se întâmpla ? Unde se găsea?... Il salutase pe Căpitan!?... Și pe urmă!?...

Inchise ochiul și de astă dată îi deschise pe amândoi. Parcă era o mașină. Se înfiora, vru să facă un semn, dar în zadar. Vru să strige la oamenii îmbrăcați în alb, de lângă el, dar dispăruseră. Veneau acum, cufundați în aureole, alți oameni... Mulți, mulți, încovoiați, desbrăcați, goi, sfâșiați, ruți, cu piepturile sângerânde, cu lanțuri zăngănind împrejurul picioarelor... pășind rar și

însăimântător, drum de calvar.

Dar de ce intră și el în mijlocul lor!? L-au primit în ei, ca într-o deschidere de ape verzui, tot așa de tăcuți, tot așa de plecați pe un drum neștiut. Și parcă nu-l mai durea nimic, pare că e ușor ca un fulg. Dar ce forță îl trage în jos, spre pământ, încovoiat? Unde e fruntea lui, ridicată luminoasă spre cer?

Unde sunt trupurile lor de ieri, vuinde, crescând în lumină și furturi?! Unde aripile lor dela glesne? S'au frânt! Nu, nu se poate...

Și drumul devenea din ce în ce mai anevoios. Trupurile obosite, înaintau din ce în ce mai greu. Sub picioare pământul începea să se sfarme. Să se subțieze, să se încheieze. Se transformă **în mlaștină**. Deja coloana a pătruns în smârcuri. Pe lângă miile de picioare, înfundate, țâșneau iezeri de noroi... curg împuțituri peste degete.

Din ce în ce, mlaștina se afundă, devine mai neagră, mai nămolosă, mai înfiorătoare. În fund de zări, nu se vede nici un fel de scăpare... Negru, negru, beznă și tăiosenia unui vânt.

Câtiva s'au oprit în margine, alții au căzut sub *greutate*, dar *el înaintează*, iar în urma lui, întreg puhoiul de trupuri schilave, geme și se încordează. Au rămas unii pe loc și privesc înfricați spre înainte.

Bezna și mlaștina i-a îngrozit.

Din piepturile slabe au zvârlit strigăte și văicăreli, apoi au vrut să se întoarcă. Dar nu mai au putere. Smârcurile îi opresc, apele îi îneacă.

Ion Jurubiță, a rămas cu puțini să le înfrunte. Sunt obosiți, dar au nădejde.

Au făcut toți semnul crucii și a strigat un glas: **Înainte!**

Și minune. Simte, simt cu toții curn se înviorează. Noroaele parcă se limpezesc, pământul nu-i mai ține așa de rău. Frunțile se vor iarăși ridicate spre înlățimi. Zorile și-au aprins din beznă iarăși aurori pe umeri.

Convoiul lanțurilor s'a oprit pentru încă un popas. Ușor ...

Fantomile verzi rupte și încătușate, se pierd în alb.

Cremenea mlaștinei se sfarmă bucățică de bucățică.

Și iarăși îl doare ființa.

Când au revenit băeții, l-au găsit întins cât era de lung. Plin de sânge și cu puroaiele înecându-l. Ion Jurubiță surâdea, dar răsufla greu.

— Camarazi... L-am văzut... pe... Căpitan. Dar de ce... și... mlaștina des-nădej-dei!?

*

În după amiază soarele tomnatec, pornise să coboare pentru „închidere”. Se apropia ora încetării „postului” și artelnicii aduceau bucatele reci ale

cazanului: fasolea lungă dela amiază, jumătatea pietrificată de pâine și căldările cu apă.

Bart. Livadaru i-a adunat în cameră. Și momentul pornea înălțător. O comandă scurtă, apoi brațele s'au svâcnit dela inimă în sus: spade.

— Pentru rugăciune!

Salonul a încremenit în tăcere.

— Să ne rugăm lui Dumnezeu !

Zecile de glasuri au strigat în acelaș timp: tunet.

— *Să ne rugăm lui Dumnezeu!*

Să ne ridicăm cu gândul...

Să ne ridicăm cu gândul...

— ... Și la înălțarea Patriei...

Și la înălțarea Patriei...

— prin muncă și jertfă...

prin muncă și jertfă...

— Așa...

— *așa...*

— să ne ajute Dumnezeu...

— *să ne ajute Dumnezeu...*

Stânci vii, legionarii erau numai cuvânt. Li se iluminaseră ochii și frunțile și parcă nu mai erau pământeni.

Tot Bart. Livadaru pornește să facă apelul.

— Ion Moța !

— *Prezent!*

— Vasile Marin!

— *Prezent!*

— General Cantacuzino!

— *Prezent !*

Dan Mitrea a ordonat „drepti” și a spus „poftă bună”.

După masă, când zangătele au legat iarăși ușa lângă lumina pală a singurului bec electric din salon, “13 Jilava”, apărută, își cerea cititorii.

AD MOGÂLDEA

Fragment din romanul în pregătire: VIN LEGIONARI VUIND, CRESCÂND CA O FURTUNĂ...

“Universul Literar”, Anul XLIX, Nr. 47, Sâmbătă 16 Noembrie 1940

